

הרמוניה מחייבת איזון וצרכי הכלל קודמים לרוחניות הפרטית של הצדיקים
"Harmony Demands Balance & Tzadikim Take 2nd Place"

1. שבת לג ע"א
 שמואל הקטן חש ביה [בהידרוקן], אמר רבוננו של עולם, מי מפיס?! אתסי.
2. הראי"ה קוק, עין איה, ב, סי' רלח, עמ' קצג, על שבת לג/א
 שמואל הקטן חש ביה, אמר רבוננו ש"ע מי מפיס, אתסי.
 א. האדם הוא נתון במיצר בין נטיותיו, והדרך הממוצע לגמרי קשה מאד להגיע אליו, ואין עומדים על הלכה זו אא"כ נכשלים בה.
 ב. והכשלו של הצדיקים הגמורים הוא בהכרעה לצד גרעון הכח החמרי, עד שהם מתיסרים ביסורים של אהבה הללו, למען יתברר להם המשקל הנכון איך לפלס כל הדרכים במשפט ולתן לכל כח חוקו במילואו.
 ג. הטובה הפרטית לצדיק אמנם היא יוצאת מתוכחת מוסר כזאת למען ידע איך לאחוז את הקו היותר מדויק בהליכות חייו, אבל בחרדתו על ההשפעה היוצאת ממראית תוכחתו כלפי חוץ, באין משכיל לדעת עד עומק סוף דעתו, והמסתכל החיצוני אולי עוד יוכל לחשוב שהעונש נכרך כפי הרגיל ברב חטאות האדם בנטיה יתירה לצד החומריות, וזה יוליד מושגים מטעים לחשוב שגם דרך הקודש של אותו צדיק עוד אינה מספקת להרחקה הדרושה מהכרעה לצד החומריות, ויצא משפט המוסר מעוקל.
 ד. וגם רבים יתיאשו מהתחזק בדרך ישרה בראותם שלא יוכל האדם לזכות ארחו, וגם אם יתרחק הרבה מכל דברים יתירים מענייני הנטיות החמריות עוד לא יצא ידי חובתו, וכ"ז הוא נגד מטרת ההדרכה הישרה שכל איש צדיק חפץ שיצא מגרמתו לעולם. וכיון שהטובה המוסרית שלו תוכל להיות לאחרים תקלה, ויתר על טובתו המוסרית שהיתה כפי הרגיל מתקבלת אצלו, וכפי רוב דאגתו לפעולה המוסרית הכללית כראוי לעבד נאמן לשם ד' א-להי עולם, "רצון יראיו יעשה", ע"כ איתסי.
3. מסכת שבת י ע"ב
 ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הנותן מתנה לחבירו - צריך להודיעו, שנאמר (שמות לא יג) ["ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתיכם] לדעת כי אני ה' מקדשכם". תניא נמי הכי: ... אמר לו הקב"ה למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל; לך והודיעם! מכאן אמר רבן שמעון בן גמליאל... מכאן אמר רבן שמעון בן גמליאל: הנותן פת לתינוק - צריך להודיע לאמו. מאי עביד ליה? אמר אביי: שאיף ליה משחא ומלי ליה כוחלא.
4. הראי"ה קוק, עין איה, שבת א, יט
 א. הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, מההוכחה ד"לדעת כי אני ד' מקדשכם", שהלימודים הכלליים שבו המה רבי ערך, כאשר ביארנו, ובכללם, שיש אמנם צורך במוסר הפרטי ג"כ, אבל במקום שיש מקום להתרחבות המוסר הכללי שיבוא באחרית התעודה הנצחית האלהית בעולם, צריך המוסר הפרטי להיות נדחה ממנו.
 ב. ע"כ אף כי ינעם לאוהב טוב וחסד לעשות הטוב בלא שיהי' ממנה תוצאות להכרת טובה מצד המקבל, זהו מצד המוסר הפרטי, אבל כאשר הכח של הכרת טובה יביא את הטוב הגמור בעולם, לקדש את החיים ולהתרוממות ערכם, ע"כ ראוי יותר שיותן מקום לכח זה להתפשט אע"פ שלרגש המוסר הפרטי של מטיב הטוב יעיק בלבבו מעט.
5. גיטין מג ע"א - הדר אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה ודרש (ישעיהו ג, ו) "והמכשלה הזאת תחת ידיך", אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן.

6. רמב"ם הלכות דעות פרק א, ד- הדרך הישרה היא מדה בינונית שבכל דעה ודעה מכל הדעות שיש לו לאדם, והיא הדעה שהיא רחוקה משתי הקצוות ריחוק שוה ואינה קרובה לא לזו ולא לזו. לפיכך צוו חכמים הראשונים שיהא אדם שם דעותיו תמיד ומשער אותם ומכוין אותם בדרך האמצעית כדי שיהא שלם בגופו. כיצד? לא יהא בעל חמה נוח **לכעוס** ולא כמת שאינו מרגיש אלא בינוני, לא יכעוס אלא על דבר גדול שראוי לכעוס עליו כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת, וכן לא יתאוה אלא לדברים שהגוף צריך להן ואי אפשר להיות בזולת... וכן לא יהיה עמל בעסקו אלא להשיג דבר שצריך לו לחיי שעה... ולא יקפוץ ידו ביותר, ולא יפזר ממונו אלא נותן צדקה כפי מסת ידו ומלוה כראוי למי שצריך, ולא יהא מהולל ושוחק ולא עצב ואונן אלא שמח כל ימיו בנחת בסבר פנים יפות, וכן שאר דעותיו, ודרך זו היא דרך החכמים, כל אדם שדעותיו דעות בינונית/בינוניות/ ממוצעות נקרא חכם.

7. רמב"ם, שם, פרק ב הלכה ג

יש דעות שאסור לו לאדם לנהוג בהן בבינונית אלא יתרחק מן הקצה האחד עד הקצה האחר, והוא גובה לב, שאין דרך הטובה שיהיה אדם עניו בלבד אלא שיהיה שפל רוח ותהיה רוחו נמוכה למאד... וכן **הכעס** מדה רעה היא עד למאד וראוי לאדם שיתרחק ממנה עד הקצה האחר, וילמד עצמו שלא יכעוס ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו... ודרך הצדיקים הן עלובין ואינן עלובין שומעים חרפתם ואינם משיבין...

8. ספר הכוזרי ג, ג-ה- א. החבר : החסיד הוא האיש המפקד על מדינתו, הנותן לכל יושביה את לחם חוקם, ומספק להם כל צרכם במידה נכונה, והוא נוהג בכולם בצדק, לא יעשוק איש מהם ולא יתן לאיש יותר ממנתו הראויה לו, כי על כן הוא מוצא את כולם, בשעה שהוא צריך להם, נשמעים לו, ממהרים להענות לקריאתו, עושים ככל אשר יצום ונוזהרים מכל אשר יאסור עליהם.

ב. מלך הכוזרים : לחסיד שאילתיך, לא למושל!

ג. החבר : החסיד הוא הוא המושל, שהרי כל חושיו וכוחותיו, הנפשיים והגופניים, סרים אל משמעתו, והוא מנהיג אותם הנהגה מדינית ממש, כמה שנאמר "ומושל ברוחו- מלוכד עיר" (משלי טז, לב).

9. משנה, שקלים ג, ב- אדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שנאמר (במדבר לב, כב): והייתם נקיים מה' ומישראל, ואומר (משלי ג, ד): ומצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם.

10. רמב"ם, הלכות יסודי התורה ה, יא- ויש דברים שהם בכלל חילול ה', והוא שיעשה אותם **אדם גדול** בתורה ומפורסם בחסידות; דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם ואף על פי שאינם עבירות, הרי זה חילל את השם.

11. יומא פו ע"א- היכי דמי חילול השם? אמר רב כגון אנא האי שקילנא בישראל מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר אמר אביי לא שנו אלא באתרא דלא תבעי אבל באתרא דתבעי לית לן בה... אביי אמר כדתניא (דברים ו, ה) וואהבת את ה' א-להיך שיהא שם שמים מתאהב על ידך שיהא קורא ושונה ומשמש ת"ח ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה אוי להם לבריות שלא למדו תורה פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו... אבל מי שקורא ושונה ומשמש ת"ח ואין משאו ומתנו באמונה ואין דבורו בנחת עם הבריות מה הבריות אומרות עליו? אוי לו לפלוני שלמד תורה...